

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Fındık, Türkiye ekonomisi açısından önemli bir tarım ürünüdür. Dünya fındık üretiminin yaklaşık yüzde 78'i, fındık ihracatının ise yüzde 76'sı Türkiye'de yapılmaktadır. Yaklaşık 8 milyon aile geçimini fındık üretiminden sağlamaktadır. Fındık üreticilerinin ve fındık sektöründe yaşanan sorunların araştırılarak kalıcı çözüm önerilerinin getirilmesi, yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi için Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105 Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ve teklif ederim.

1 **Murat ÇEPNİ**
İzmir Milletvekili

GEREKÇE

Dünya fındık üretiminin yaklaşık yüzde 78'i, ihracatının ise yüzde 76'sı Türkiye'de yapılmaktadır. 100'den fazla ülkeye fındık ihraç edilmektedir. Yaklaşık 8 milyon aile geçimini fındık üretiminden sağlamaktadır. Dolayısıyla fındık sosyal ve kültürel yapıyı da belirleyen stratejik öneme sahip bir tarım ürünüdür. 2017 yılında Fındık üretimi 640 bin ton iken 2018 yılında bu oran 530 bin tona gerilemiştir. Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre Ağustos ayı içerisinde yeni mahsul kabuklu fındık piyasalarda Giresun Kalite kabuklu fındık 12,50-13,00 TL/kg, Levant Kalite kabuklu fındık 11,50-12,50 TL/kg fiyat aralığında işlem görmektedir. Fındık serbest piyasada üreticiden maliyetin altında satın alınırken, fabrikada işlenip, kavrulduktan sonra iç piyasada 65 TL'nin üzerinde satışa sunulmaktadır.

28 Temmuz 1938 yılında kurulan Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (FİSKOBİRLİK) fındık alımında, ihracatında tek başına söz sahibi iken, 2000 yılında çıkartılan 4572 Sayılı Kanun ile Tarım Satış Kooperatifleri Birliği'ne (TSKB) şirketlere fındık ihracatı imkanı sağlanmıştır. Fındık ihracatında artık İtalyan, Alman ve Fransız çok uluslu gıda şirketleri belirleyici konuma gelmiştir. Şirketlerin düşük fiyat belirlemesi üreticiyi mağdur etmiş, oluşan tepkiler nedeniyle hükümet 2006 yılında 10 865 Sayılı Kararname ile Toprak Mahsulleri Ofisini (TMO) fındık almak üzere görevlendirmiştir. TMO, aldığı fındıkları FİSKOBİRLİK Depolarına koyarak şirketlere satmaktadır. Böylelikle şirketler depolama maliyetinden de kurtarılmış oldular. TMO, Fındık üretiminin az olduğu yıllarda da elindeki stoku piyasaya düşük fiyatla sunarak şirketlerin ihtiyaçlarını karşılamaktadır. 2015 yılında 20 şirketin yaptığı 3 Milyar Dolarlık fındık ihracatının üçte biri yabancı sermayeli bir şirkete aittir. Devlet desteği kesilen Fiskobirlik, etkisiz hale getirilmiş ve fındık fiyatlarında belirsizlik ve dalgalanmalar fındık üreticisini piyasa koşullarında zor duruma düşürülmüştür. Fındık piyasasındaki yabancı şirketlerin tekelleşmesinin önüne geçmek için Devlet gerekli çalışmaları yapmak zorundadır.

Üretici, emeğinin karşılığını alamadığı için yeni teknoloji ile üretime yatırım yapamamaktadır. Fındık bahçelerinin çoğu ömrünü tamamlamıştır. Fındık ürün ve kalitesini arttıracak politikalar geliştirilmelidir. Ekonomik ömrünü tamamlamış fındık bahçelerinin hızlıca yenilenebilmesi içi üreticiye gerekli destek sağlanmalıdır.

AKP iktidarı döneminde fındık tarımında uygulanan, alan Bazlı Gelir Desteği Modeli ile destekler üreticiye değil, arazi sahiplerine gitmektedir. Arazi sahibi aldığı desteği tarım dışı alanlara aktarabilmektedir. Bunun yerine ürün bazlı gelir desteği verilerek üreticinin ürün fazlalığı ve kalitesi üzerinde desteklenmelidir.

Fındık piyasasındaki yabancı şirketlerin tekelleşmesine son verilmesi, serbest piyasa koşullarına bırakılmış olan fındık fiyatları konusunda üreticilerin mağduriyetinin giderilmesi, FİSKOBİRLİK'in üretimden pazarlamaya kadar söz sahibi olacağı bir yapıya kavuşturulması, Üretimden satışa kadar fındık üreticilerinin sorunlarının kalıcı bir şekilde giderilmesi, verim ve kalitenin arttırılması için gerekli desteğin sağlanması konusunda Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğün 104 ve 105 Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasının gerekli olduğu görüşündeyiz.

ŞİRKETLERİN YÖNETİCİLERİ

Pero DUNDAR
HDP Mardin Milletvekili

Rıdvan TURAN
HDP Mersin Milletvekili

Mensur ISIK
HDP Muş Milletvekili

N-

Ni-

Ömer ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

N-

Hasan ÖZGÜNEŞ
HDP Şırnak Milletvekili

Muazzez ORHAN
HDP Van Milletvekili

Murat SARISAÇ
HDP Van Milletvekili

Tuma ÇELİK
HDP Mardin Milletvekili

Ebru GUNAY
HDP Mardin Milletvekili

Şevin ÇOŞKUN
HDP Muş Milletvekili

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT
HDP Muş Milletvekili

Sıdık TAŞ
HDP Siirt Milletvekili

Nusrettin MAÇIN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Ayşe SURUCÜ
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Hüseyin KAÇMAZ
HDP Şırnak Milletvekili

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

Tayip FEMEL
HDP Van Milletvekili

1

Garo PAYLAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

Remziye TOSUN
HDP Diyarbakır Milletvekili

Sait DEDE
HDP Hakkari Milletvekili

Dirayet Dilan TAŞDEMİR
HDP Ağrı Mu.

Kemal PEKÖZ
HDP Adana Mu.

Dilşat CANBAZ KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

Oya ERSOY
HDP İstanbul Milletvekili

Züleyha GÜLÜM
HDP İstanbul Milletvekili

Erol KATIRCIOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

Ali KENANOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ
HDP İstanbul Milletvekili

Zeynel ÖZEN
HDP İstanbul Milletvekili

Ahmet ŞIK
HDP İstanbul Milletvekili

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ
HDP İzmir Milletvekili